

SOCIJALNA ZAŠTITA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2024. (METODOLOGIJA ESSPROS)

Udio socijalne zaštite u bruto domaćem proizvodu Republike Hrvatske u 2024. iznosio je **22,0%**, što je povećanje od 1,8 postotnih bodova u odnosu na 2023. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama porastao¹⁾ je za oko 6,7 milijardi eura, dok su ukupni izdaci socijalne zaštite porasli za oko 2,9 milijardi eura.

U primicima prevladavaju socijalni doprinosi (59,6% svih primitaka socijalne zaštite u 2024.). Slijedi financiranje od strane opće države (37,3%).

Naknade socijalne zaštite činile su 98,2% ukupnih izdataka socijalne zaštite u 2024. Prema vrsti socijalnih naknada, prevladavaju novčane naknade (61,1%). Prema obilježjima, osobito prevladavaju naknade socijalne zaštite (novčane i nenovčane) koje se ne temelje na provjeri materijalnog stanja (94,7%).

Uspoređujući podatke prema funkcijama socijalne zaštite, najveći udio naknada socijalne zaštite utrošen je u funkciju Bolest/zdravstvena skrb (**35,5%** svih naknada socijalne zaštite), a slijedi funkcija Starost (**34,0%**). Najmanje sredstava utrošeno je u funkciju Stanovanje (0,0%).

Uspoređujući podatke o udjelu troškova za naknade socijalne zaštite u nacionalnome bruto domaćem proizvodu s državama članicama Europske unije, Republika Hrvatska zaostajala je u 2024. za prosjekom EU-27 za 5,7 postotnih bodova. Promatrajući prema udjelima funkcija socijalne zaštite u bruto domaćem proizvodu u 2024., funkcija Starost zaostaje za prosjekom EU-27 za 4,0 postotnih bodova, funkcija Nezaposlenost za 0,8 postotnih bodova, funkcija Obitelj/djeca za 0,5 postotnih bodova, funkcije Bolest/zdravstvena skrb i Stanovanje za po 0,4 postotna boda i funkcija Socijalna isključenost za 0,3 postotna boda, dok su funkcije Invaliditet i Preživjeli uzdržavani članovi iznad prosjeka EU-27 za 0,4 postotna boda, odnosno za 0,2 postotna boda.

U odnosu na Priopćenja iz prethodnih godina, sada je prvi put moguće usporediti podatke izražene u standardu kupovne moći iz referentne godine s prosjekom EU-27 (prije je bilo moguće usporediti samo godinu koja prethodi referentnoj godini). Rezultat je to Eurostatova istraživanja "Rane procjene glavnih pokazatelja socijalne zaštite". Međutim, usporedba se sada obavlja na razini ukupnih naknada socijalne zaštite, dok se prije obavljala na razini ukupnih izdataka socijalne zaštite koji još nisu dostupni za EU-27 u referentnoj godini.

Uspoređujući podatke o izdacima za naknade socijalne zaštite po stanovniku s državama članicama Europske unije u 2024., izraženima u standardu kupovne moći (SKM-u), Republika Hrvatska zaostajala je za prosjekom EU-27 za **40,1%**. Prema tom pokazatelju, sve su funkcije socijalne zaštite u Republici Hrvatskoj bile ispod prosjeka Europske unije, a promatrajući po apsolutnim iznosima, najviše je zaostajala funkcija Starost.

1) Podaci o [bruto domaćem proizvodu](#) koji se upotrebljavaju u ovom Priopćenju preuzeti su sa službenih mrežnih stranica [Državnog zavoda za statistiku](#).

1. UKUPNI IZDACI SOCIJALNE ZAŠTITE TE IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE I ESSPROS-ovim PROGRAMIMA

mil. eura

	2022.	2023.	2024.
Ukupni izdaci socijalne zaštite ¹⁾	14 143,7	16 028,9	18 931,1
Ukupni izdaci za socijalne naknade prema funkcijama ¹⁾	13 906,4	15 755,1	18 592,6
Bolest/zdravstvena skrb ¹⁾	5 172,9	5 648,7	6 605,8
Invaliditet ¹⁾	1 256,3	1 443,2	2 009,1
Starost ¹⁾	4 681,3	5 405,4	6 326,1
Preživjeli uzdržavani članovi ¹⁾	1 046,5	1 293,3	1 470,2
Obitelj/djeca ¹⁾	1 267,2	1 411,1	1 650,5
Nezaposlenost ¹⁾	259,3	274,1	274,0
Stanovanje ²⁾	2,3	2,3	2,3
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana ¹⁾	220,5	277,0	254,5
Administrativni troškovi	218,7	253,4	317,7
Ostali izdaci	18,6	20,4	20,9
Prema ESSPROS-ovim programima			
Ukupni izdaci za socijalne naknade prema ESSPROS-ovim programima ¹⁾	13 906,4	15 755,1	18 592,6
Posredovanje pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti	161,4	185,9	188,2
Mirovinsko osiguranje, I. stup	6 226,9	7 222,5	8 328,3
Mirovinsko osiguranje, II. stup	26,1	25,2	46,2
Osnovno zdravstveno osiguranje ¹⁾	4 467,1	4 909,3	5 687,6
Dopunsko zdravstveno osiguranje	247,5	278,7	358,0
Zdravstvena zaštita na radu	38,6	41,3	47,7
Socijalna zaštita poslodavaca ²⁾	800,5	817,6	947,4
Socijalna skrb	556,2	718,2	1 128,5
Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	7,1	6,8	7,2
Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva	3,5	3,4	3,3
Obiteljske naknade	436,9	487,2	538,2
Socijalna zaštita u gradu Zagrebu	242,8	260,9	306,1
Prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji	97,5	104,3	129,7
Prava civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji	5,2	5,9	5,8
Prava ratnih i mirnodopskih vojnih invalida i članova njihovih obitelji	4,9	4,3	4,0
Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini ¹⁾²⁾	404,7	483,8	645,6
Socijalna zaštita neprofitnih ustanova ¹⁾²⁾	162,6	179,8	215,4
Socijalna zaštita u slučaju prirodnih katastrofa ¹⁾³⁾	17,0	19,7	5,6

1) Podaci za 2022. i 2023. godinu su revidirani.

2) Podaci se temelje na procjeni.

3) Za tumačenje podataka, molimo, pogledajte Metodološka objašnjenja – odlomak o reviziji podataka o socijalnoj zaštiti povezanoj s obnovom od potresa.

Mirovinsko osiguranje, I. stup

Na porast ukupnih izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. najviše je utjecao porast izdataka u funkciji Starost zbog porasta starosnih mirovina, prijevremenih starosnih mirovina, jednokratnoga novčanog primanja i nacionalne naknade za starije. Porast je također ostvaren u funkciji Preživjeli uzdržavani članovi zbog porasta obiteljskih mirovina i dijela obiteljske mirovine korisnika drugih vrsta mirovina (obiteljska mirovina koji se temelji na provjeri materijalnog stanja) te u funkciji Invaliditet zbog porasta invalidskih mirovina.

Osnovno zdravstveno osiguranje

Glavni razlog porasta izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. jest porast izdataka u funkciji Bolest/zdravstvena skrb za bolničku zdravstvenu skrb, izvanbolničku zdravstvenu skrb i lijekove. Porast je također ostvaren u funkciji Obitelj/djeca kod izdataka za naknade plaće za vrijeme rodiljnog dopusta.

Socijalna skrb

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. jest povećanje izdataka u funkciji Invaliditet koji se odnose na inkluzivni dodatak, smještaj u domovima socijalne skrbi i naknadu za roditelja njegovatelja/njegovatelja. Porast je ostvaren i u funkciji Obitelj/djeca zbog porasta izdataka za smještaj djece u domovima socijalne skrbi i kod udomitelja.

Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. jest povećanje izdataka u funkciji Obitelj/djeca koji se odnose na financiranje predškolskih ustanova. Porast je ostvaren i u funkciji Starost zbog porasta izdataka za smještaj u domovima socijalne skrbi i pružanje pomoći u obavljanju svakodnevnih zadataka te u funkciji Invaliditet zbog porasta izdataka za pružanje pomoći u obavljanju svakodnevnih zadataka.

Socijalna zaštita poslodavaca

Na porast ukupnih izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. najviše je utjecao porast izdataka u funkciji Bolest/zdravstvena skrb zbog porasta izdataka za naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad koja tereti poslodavca.

Dopunsko zdravstveno osiguranje (Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje)

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. jest povećanje izdataka u funkciji Bolest/zdravstvena skrb koji se odnose na bolničku i primarnu zdravstvenu zaštitu.

Obiteljske naknade

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. jest povećanje izdataka u funkciji Obitelj/djeca koji se odnose na doplatak za djecu i naknadu plaće za vrijeme roditeljskog dopusta te drugih rodiljnih i roditeljskih potpora.

Socijalna zaštita u gradu Zagrebu

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. jest povećanje izdataka u funkciji Obitelj/djeca koji se odnose na financiranje predškolskih ustanova. Porast je ostvaren i u funkciji Starost zbog porasta izdataka za smještaj u domovima socijalne skrbi i u funkciji Invaliditet zbog porasta izdataka za pomoćnike u nastavi.

Socijalna zaštita neprofitnih ustanova

Glavni razlog povećanja izdataka programa u 2024. u odnosu na 2023. jest povećanje izdataka u funkcijama Starost i Invaliditet zbog porasta izdataka za pružanje pomoći u obavljanju svakodnevnih zadataka.

2. UDIO POJEDINE FUNKCIJE U UKUPNIM NAKNADAMA SOCIJALNE ZAŠTITE

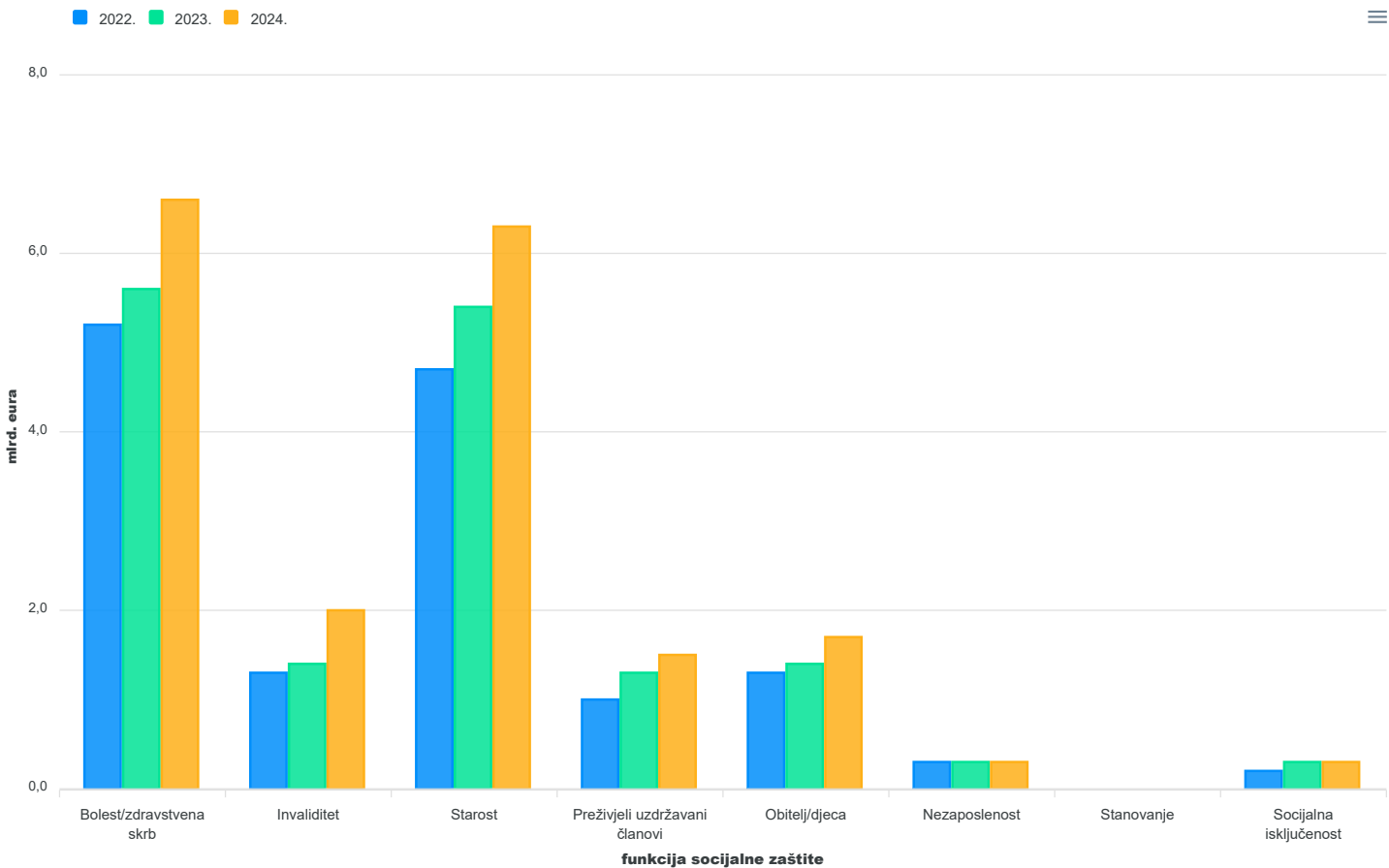
%

	2022. ¹⁾	2023. ¹⁾	2024.	EU-27, 2024. ²⁾
Ukupni izdaci za naknade socijalne zaštite	100,0	100,0	100,0	100,0
Bolest/zdravstvena skrb	37,2	35,9	35,5	29,7
Invaliditet	9,0	9,2	10,8	7,0
Starost	33,7	34,3	34,0	41,5
Preživjeli uzdržavani članovi	7,5	8,2	7,9	5,5
Obitelj/djeca	9,1	9,0	8,9	8,7
Nezaposlenost	1,9	1,7	1,5	3,9
Stanovanje	0,0	0,0	0,0	1,4
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana	1,6	1,8	1,4	2,2

1) Revidirani podaci

2) Podaci za EU-27 preuzeti su iz tablice Expenditure on social protection sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 10. veljače 2026. Podaci za Republiku Hrvatsku, naznačeni u toj tablici, odnose se na privremene podatke, dok su za ovo Priopćenje korišteni konačni podaci koje Eurostat naknadno objavljuje u skladu s redovitom procedurom.

G-1. IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE

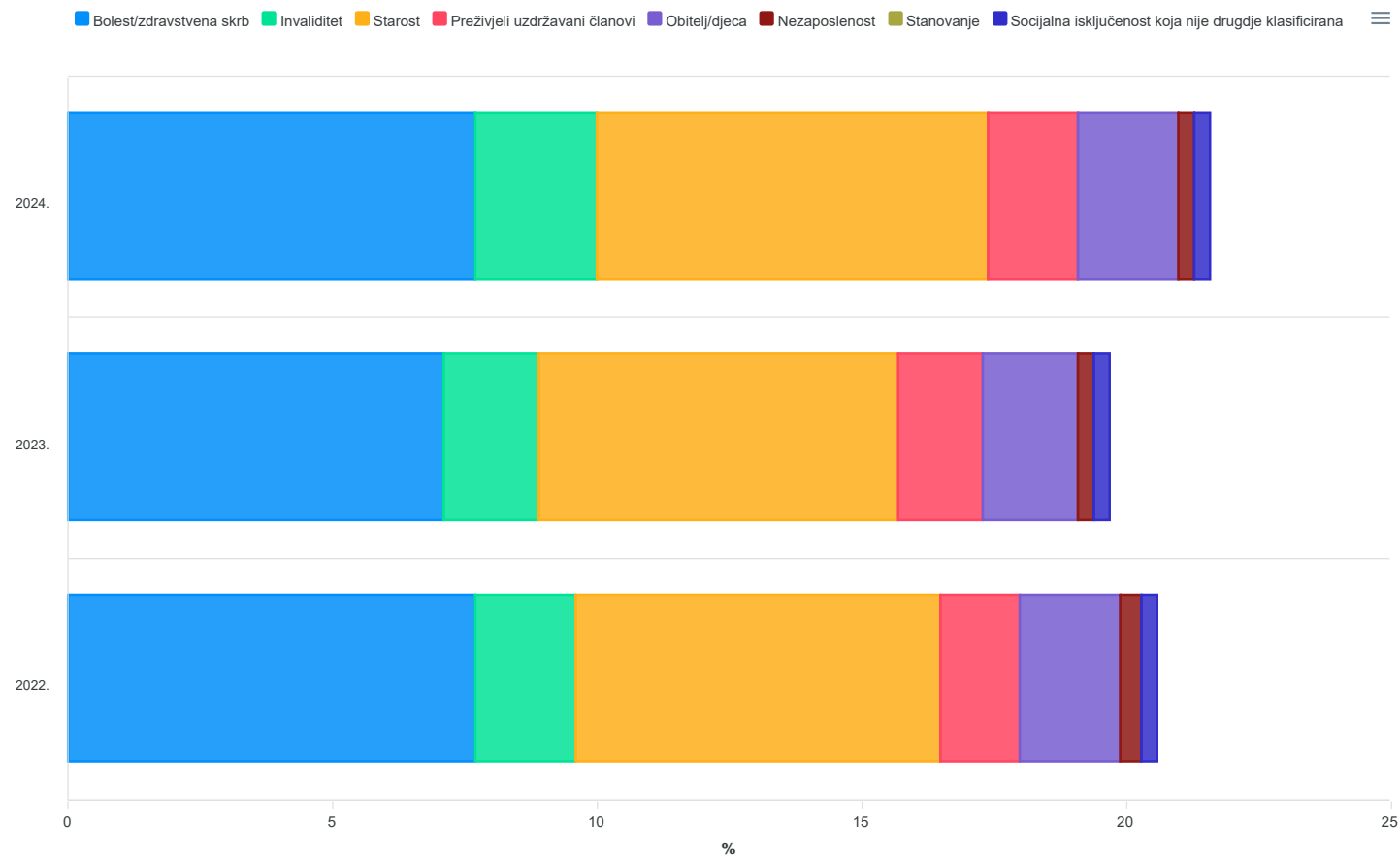
3. UDIO IZDATAKA SOCIJALNE ZAŠTITE I IZDATAKA ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE U BDP-u

	2022. ¹⁾	2023. ¹⁾	2024.	EU-27, 2024. ²⁾
Ukupni izdaci socijalne zaštite	20,9	20,2	22,0	-
Ukupni izdaci za naknade socijalne zaštite prema funkcijama	20,6	19,9	21,6	27,3
Bolest/zdravstvena skrb	7,7	7,1	7,7	8,1
Invaliditet	1,9	1,8	2,3	1,9
Starost	6,9	6,8	7,4	11,3
Preživjeli uzdržavani članovi	1,5	1,6	1,7	1,5
Obitelj/djeca	1,9	1,8	1,9	2,4
Nezaposlenost	0,4	0,3	0,3	1,1
Stanovanje	0,0	0,0	0,0	0,4
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana	0,3	0,3	0,3	0,6

1) Revidirani podaci

2) Podaci za EU-27 preuzeti su iz tablice Expenditure on social protection sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 10. veljače 2026. Podaci za Republiku Hrvatsku, naznačeni u toj tablici, odnose se na privremene podatke, dok su za ovo Priopćenje korišteni konačni podaci koje Eurostat naknadno objavljuje u skladu s redovitom procedurom.

G-2. UDIO IZDATAKA ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE U BDP-u

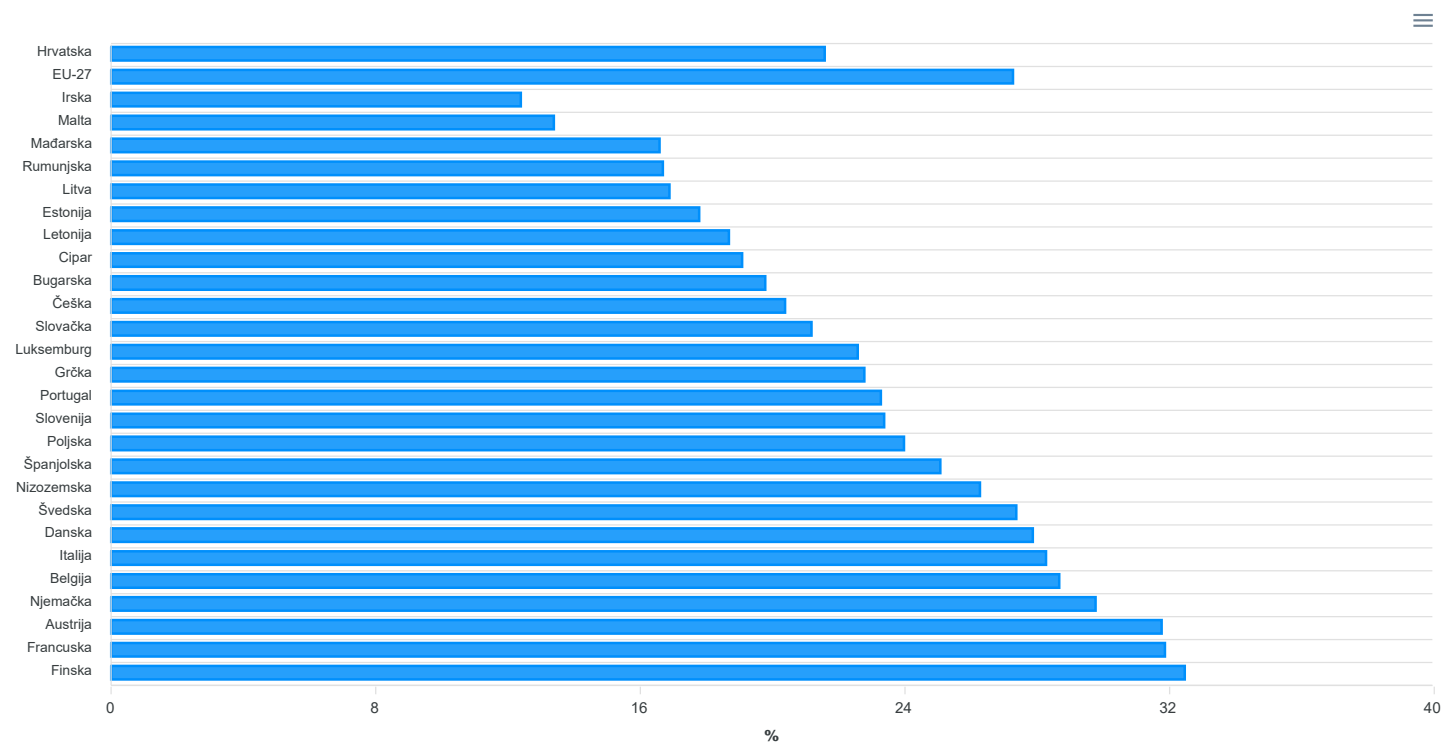
4. IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE KAO UDIO U BDP-U, EU-27 I REPUBLIKA HRVATSKA, U 2024.¹⁾

%

	Udio izdataka za naknade socijalne zaštite u BDP-u
Hrvatska	21,6
EU-27	27,3
Irska	12,4
Malta	13,4
Mađarska	16,6
Rumunjska	16,7
Litva	16,9
Estonija	17,8
Letonija	18,7
Cipar	19,1
Bugarska	19,8
Češka	20,4
Slovačka	21,2
Luksemburg	22,6
Grčka	22,8
Portugal	23,3
Slovenija	23,4
Poljska	24,0
Španjolska	25,1
Nizozemska	26,3
Švedska	27,4
Danska	27,9
Italija	28,3
Belgija	28,7
Njemačka	29,8
Austrija	31,8
Francuska	31,9
Finska	32,5

1) Podaci za EU-27 preuzeti su iz tablice Expenditure on social protection sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 10. veljače 2026. Podatak za Republiku Hrvatsku, naznačen u toj tablici, odnosi se na privremeni podatak, dok je za ovo priopćenje korišten konačan podatak koji Eurostat naknadno objavljuje u skladu s redovitim procedurom.

G-3. UDIO IZDATAKA ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE U BDP-u, EU-27 I REPUBLIKA HRVATSKA, U 2024.

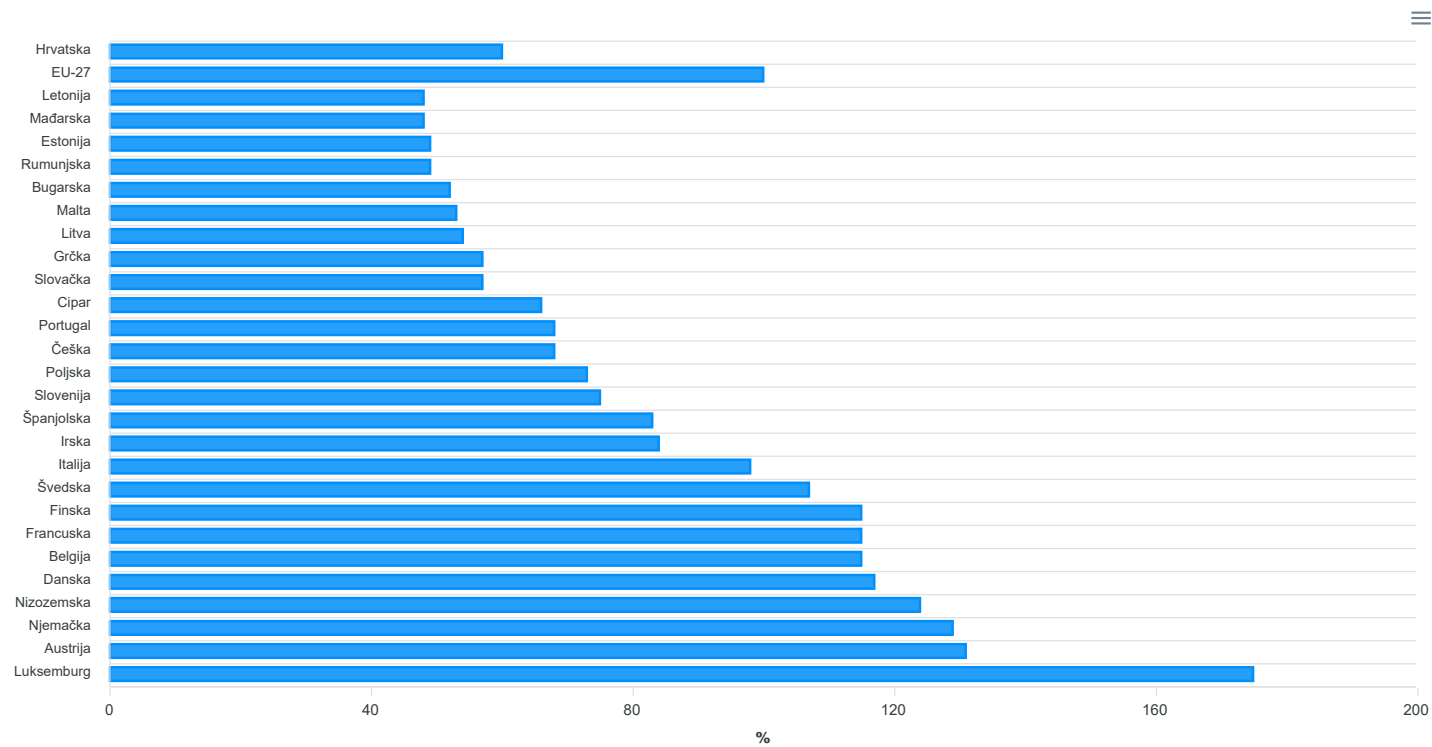
5. IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE PO STANOVNIKU, IZRAŽENI U STANDARDU KUPOVNE MOĆI (SKM-u), EU-27 I REPUBLIKA HRVATSKA, U 2024.¹⁾

tis. SKM

	Izdaci za socijalnu zaštitu po stanovniku (SKM)	SKM po stanovniku (EU-27 = 100)
Hrvatska	6,6	60
EU-27	10,9	100
Letonija	5,2	48
Mađarska	5,2	48
Estonija	5,4	49
Rumunjska	5,4	49
Bugarska	5,7	52
Malta	5,8	53
Litva	5,9	54
Grčka	6,3	57
Slovačka	6,3	57
Cipar	7,2	66
Portugal	7,4	68
Češka	7,5	68
Poljska	7,9	73
Slovenija	8,2	75
Španjolska	9,0	83
Irska	9,1	84
Italija	10,8	98
Švedska	11,7	107
Finska	12,5	115
Francuska	12,6	115
Belgija	12,6	115
Danska	12,8	117
Nizozemska	13,5	124
Njemačka	14,2	129
Austrija	14,3	131
Luksemburg	19,1	175

1) Podaci za EU-27 preuzeti su iz tablice Expenditure on social protection sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 10.veljače 2026.

G-4. IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE PO STANOVNIKU, IZRAŽENI U STANDARDU KUPOVNE MOĆI, EU-27 I REPUBLIKA HRVATSKA, U 2024.

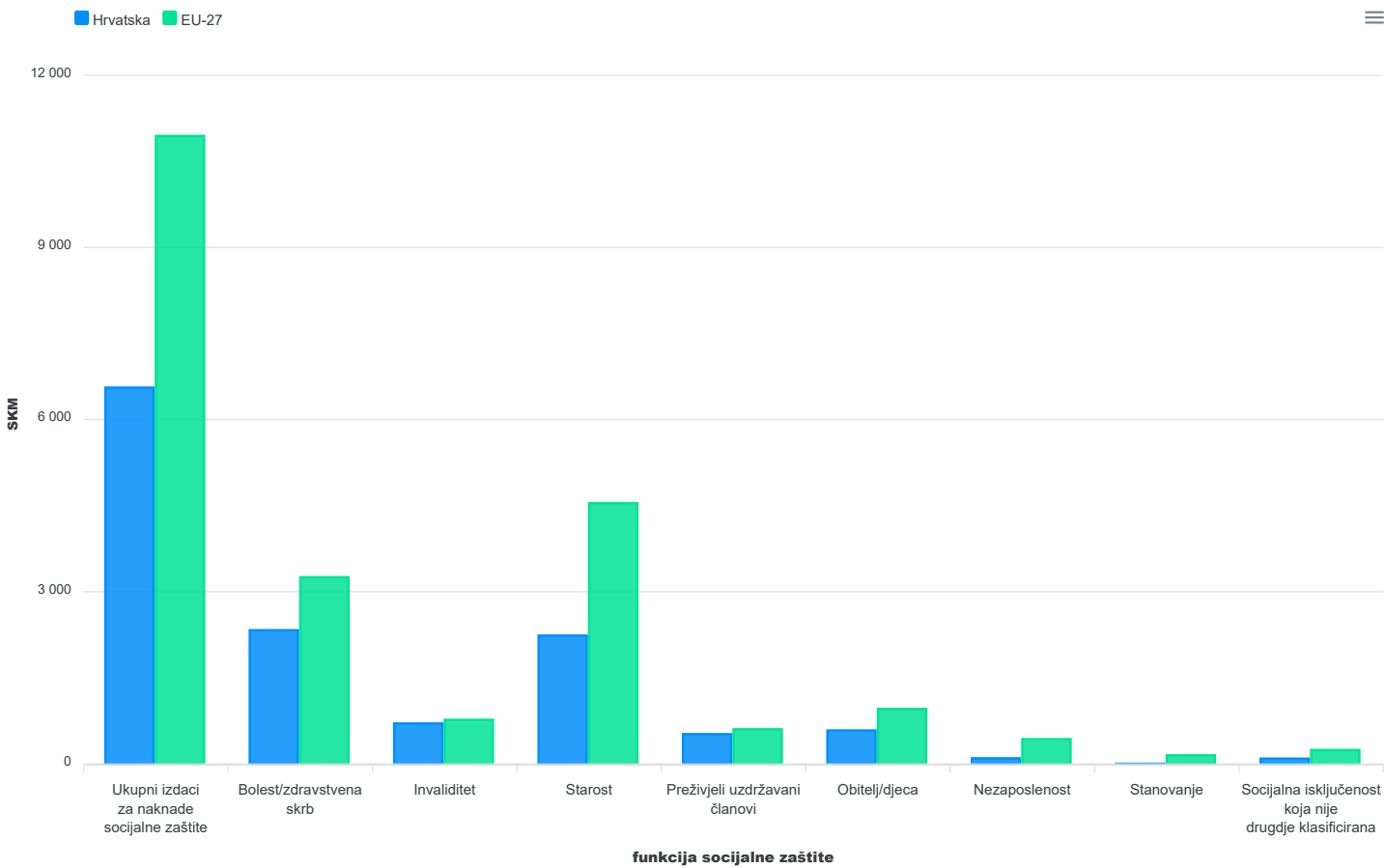

6. IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE PO STANOVNIKU U EU-27 I REPUBLICI HRVATSKOJ PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, IZRAŽENI U STANDARDU KUPOVNE MOĆI (SKM-u), U 2024.¹⁾

	Izdaci za socijalnu zaštitu po stanovniku u Republici Hrvatskoj (SKM)	Izdaci za socijalnu zaštitu po stanovniku u EU-27 (SKM)
Ukupni izdaci za naknade socijalne zaštite	6,6	10,9
Bolest/zdravstvena skrb	2,3	3,3
Invaliditet	0,7	0,8
Starost	2,2	4,5
Preživjeli uzdržavani članovi	0,5	0,6
Obitelj/djeca	0,6	1,0
Nezaposlenost	0,1	0,4
Stanovanje	0,0	0,1
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana	0,1	0,2

1) Podaci za EU-27 preuzeti su iz tablice Expenditure on social protection sa službenih Eurostatovih mrežnih stranica <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database> dana 10. veljače 2026.

G-5. IZDACI ZA NAKNADE SOCIJALNE ZAŠTITE PO STANOVNIKU, EU-27 I REPUBLIKE HRVATSKE PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, IZRAŽENI U STANDARDU KUPOVNE MOĆI (SKM-u), U 2024.¹⁾

1) Zbog zaokruživanja rezultata moguće je odstupanje u zbroju.

7. UKUPAN BROJ KORISNIKA MIROVINA PREMA FUNKCIJAMA SOCIJALNE ZAŠTITE I SPOLU

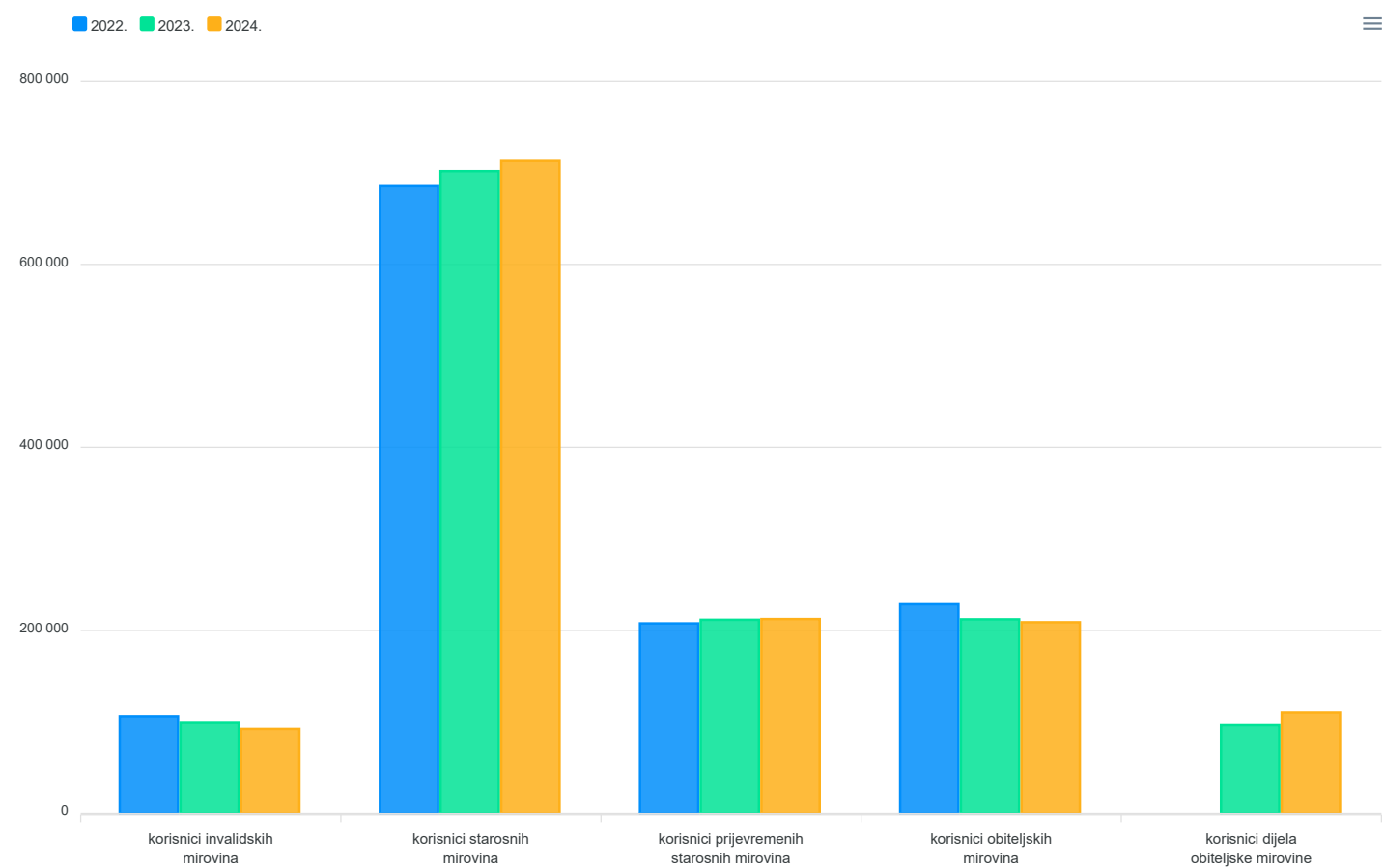
	2022.			2023. ¹⁾			2024. ¹⁾		
	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene
Ukupan broj korisnika mirovina	1 227 671	565 571	662 100	1 225 246	565 499	659 747	1 227 302	567 972	659 330
Ukupan broj korisnika mirovina u funkciji Invaliditet	105 599 ²⁾	85 700	19 899 ²⁾	99 111	80 591	18 520	92 406	75 065	17 341
Korisnici invalidskih mirovina ³⁾	105 599 ²⁾	85 700	19 899 ²⁾	99 111	80 591	18 520	92 406	75 065	17 341
Ukupan broj korisnika mirovina u funkciji Starost	893 196 ²⁾	463 496	429 700 ²⁾	913 602	469 056	444 546	925 528	477 147	448 381
Korisnici starosnih mirovina ³⁾	685 478 ²⁾	363 091	322 387 ²⁾	701 936	368 880	333 056	713 082	377 793	335 289
Korisnici prijevremenih starosnih mirovina	207 718	100 405	107 313	211 666	100 176	111 490	212 446	99 354	113 092
Ukupan broj korisnika mirovina u funkciji Preživjeli uzdržavani članovi	228 497	16 143	212 354	308 703 ²⁾	32 690 ²⁾	276 013 ²⁾	319 768	35 770	283 998
Korisnici obiteljskih mirovina	228 497	16 143	212 354	212 148	15 617	196 531	208 977	15 521	193 456
Korisnici dijela obiteljske mirovine	-	-	-	96 555	17 073	79 482	110 791	20 249	90 542
Ukupan broj korisnika mirovina u funkciji Nezaposlenost	379	232	147	385	235	150	391	239	152
Korisnici prijevremenih mirovina zbog stečaja poslodavca	379	232	147	385	235	150	391	239	152

1) Ukupan broj korisnika mirovina ne odgovara zbroju korisnika prema vrsti mirovine jer su korisnici dijela obiteljske mirovine također sadržani i kod drugih vrsta mirovine, a u ukupnom broju korisnika broje se samo jedanput.

2) Revidirani podaci.

3) Procijenjeni broj korisnika invalidskih mirovina starijih od zakonske dobi umirovljenja za stjecanje prava na starosnu mirovinu su, prema metodologiji ESSPROS, prebačeni pod stavku starosnih mirovina.

G-6. KORISNICI MIROVINA PREMA VRSTI MIROVINE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Revizije podataka u istraživanju ESSPROS posljedica su unaprjeđenja obuhvata istraživanja, razvoja metodologije, usklađivanja podataka s metodologijom, analize kvalitete podataka i upotrebe novih izvora podataka.

Revizija podataka o socijalnoj zaštiti povezanoj s obnovom od potresa

Prema Eurostatovim uputama, kako bi kapitalni izdaci povezani s obnovom od potresa ili drugim prirodnim katastrofama bili uključeni u obuhvat istraživanja, trebaju ispuniti određene uvjete povezane s imovinskim ili socijalnim stanjem primatelja takve pomoći, što se razlikuje od prijašnjih metodoloških uputa koje nisu propisivale dodatne uvjete (taj dio metodologije ESSPROS još se razvijao). To je razlog smanjenja revidiranih izdataka prikazanih u ESSPROS-ovu programu 18 (Socijalna zaštita u slučaju prirodnih katastrofa) u odnosu na prijašnje podatke.

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o socijalnoj zaštiti u Republici Hrvatskoj prikazani u ovom Priopćenju rezultat su prikupljanja podataka od izvještajnih jedinica i korištenja administrativnih izvora podataka.

Obuhvat i usporedivost

ESSPROS je harmonizirani sustav koji pruža sredstvo analize i usporedbu financijskih tijekova socijalne zaštite. Ciljevi ESSPROS-a jesu pružiti sveobuhvatan i suvisao opis socijalne zaštite u državama članicama Europske unije i zemljama kandidatkinjama za članstvo u Europskoj uniji, financiranja socijalnih naknada te stvoriti sustav pogodan za međunarodnu usporedivost i usklađenost s drugim statistikama.

ESSPROS se sastoji od Središnjeg sustava te dvaju modula. Središnji sustav čine stabilne, na godišnjoj razini prikupljane skupine podataka o primicima i izdacima socijalne zaštite, dok moduli sadržavaju dodatne statističke informacije o pojedinim oblicima socijalne zaštite.

Središnji sustav na godišnjoj osnovi prikuplja podatke o socijalnoj zaštiti u bruto iznosima (dakle, prije nego što primatelj naknade socijalne zaštite na njih eventualno plati bilo kakav oblik poreza, doprinosa ili bilo kakva druga obvezna davanja).

Na razini Republike Hrvatske identificirano je 18 aktivnih programa socijalne zaštite koji potpadaju pod obuhvat istraživanja ESSPROS.

Aktivni programi:

1. Posredovanje pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti
2. Mirovinsko osiguranje – I. stup
3. Zdravstveno osiguranje – osnovno
4. Zdravstveno osiguranje – dopunsko (zasad samo HZZO)
5. Obiteljske naknade
6. Socijalna skrb
7. Pomoć za podmirenje troškova stanovanja
8. Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva
9. Socijalna zaštita u gradu Zagrebu
10. Socijalna zaštita poslodavaca
11. Mirovinsko osiguranje – II. stup
12. Prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
13. Zaštita zdravlja na radu
14. Prava civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji
15. Prava ratnih i mirnodopskih vojnih invalida i članova njihovih obitelji
16. Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini
17. Socijalna zaštita neprofitnih ustanova
18. Socijalna zaštita u slučaju prirodnih katastrofa.

ESSPROS-ov 2. program (Mirovinsko osiguranje, I. stup) obuhvaća i sve korisnike mirovina prema posebnim propisima.

Modulom o korisnicima mirovina prikupljaju se informacije o obilježjima korisnika mirovina te o obilježjima mirovina.

Definicije i objašnjenja

Socijalna zaštita obuhvaća sve intervencije javnih ili privatnih tijela radi olakšavanja financijskog opterećenja kućanstava i pojedinaca od definiranog niza rizika i potreba, pod uvjetom da ne postoji istodobna uzajamna ni individualna protučinidba (intervencija koja od primatelja socijalne zaštite istodobno zauzvrat traži nešto istovjetne vrijednosti).

Rizici ili potrebe u metodologiji ESSPROS iskazane kao funkcije programa socijalne zaštite koje zahtijevaju socijalnu zaštitu, navode se u nastavku teksta.

Bolest/zdravstvena skrb – rizik od bolesti obuhvaća održavanje prihoda i novčanu potporu u vezi s fizičkom ili duševnom bolešću isključujući invaliditet, dok potreba zdravstvene zaštite obuhvaća održavanje, vraćanje i poboljšanje zdravlja zaštićenih osoba, bez obzira na uzrok poremećaja.

Invaliditet obuhvaća novčane ili nenovčane potpore, osim zdravstvene skrbi, u vezi s nemogućnošću fizički ili mentalno hendikepiranih osoba da se bave ekonomskim i društvenim aktivnostima.

Starost obuhvaća održavanje prihoda te novčane ili nenovčane potpore, osim zdravstvene skrbi, u vezi sa starošću.

Preživjeli uzdržavani članovi obuhvaća održavanje prihoda te novčane ili nenovčane potpore u vezi sa smrću člana obitelji.

Obitelj/djeca obuhvaća novčane ili nenovčane potpore, osim zdravstvene skrbi, u vezi s troškovima trudnoće, poroda i posvajanja, odgoja djece te skrbi za ostale članove obitelji.

Nezaposlenost podrazumijeva održavanje prihoda te novčane ili nenovčane potpore u vezi s nezaposlenošću.

Stanovanje obuhvaća pomoć u podmirenju troškova stanovanja.

Socijalna isključenost koja nije drugdje klasificirana obuhvaća novčane ili nenovčane potpore, osim zdravstvene skrbi, koje su specifično namijenjene suzbijanju socijalne isključenosti kada ona nije pokrivena ostalim funkcijama.

Funkcija socijalne zaštite odnosi se na primarnu svrhu za koju se pruža socijalna zaštita, bez obzira na zakonske ili institucionalne odredbe.

Jedinica promatranja jest program socijalne zaštite. Prema definiciji, **program socijalne zaštite** jasan je skup pravila koji podržava jedna ili više institucionalnih jedinica, a upravlja pružanjem socijalnih naknada i njihovim financiranjem.

Izdaci programa socijalne zaštite jesu sljedeći: naknade socijalne zaštite, administrativni troškovi, transferi prema drugim programima te ostali izdaci.

Naknade socijalne zaštite, kao najveći izdatak programa socijalne zaštite, novčani su ili nenovčani transferi usmjereni od programa socijalne zaštite prema kućanstvima ili pojedincima kako bi ih rasteretili financijskog opterećenja od definiranog skupa rizika i potreba. Naknade socijalne zaštite mogu imati oblik novčanih isplata, nadoknade troškova te izravno pruženih roba i usluga.

Administrativni troškovi jesu troškovi koji se zaračunavaju programu za njegovo upravljanje i vođenje.

Transferi preusmjereni na druge programe jesu nepovratne isplate drugim programima socijalne zaštite.

Socijalni doprinosi preusmjereni između programa jesu isplate jednog programa socijalne zaštite drugomu radi održavanja ili povećanja prava zaštićenih osoba na socijalnu zaštitu od programa primatelja.

Ostali izdaci jesu raznoliki izdaci programa socijalne zaštite.

Primici programa socijalne zaštite jesu sljedeći: socijalni doprinosi, doprinosi opće države, transferi iz drugih programa te ostali primici.

Socijalni doprinosi jesu troškovi poslodavaca u ime svojih zaposlenika ili zaštićenih osoba radi osiguravanja prava na socijalne naknade.

Stvarni socijalni doprinosi poslodavaca jesu isplate poslodavaca osiguravateljima kako bi se osigurala prava na socijalne naknade za njihove zaposlenike, bivše zaposlenike i njihove uzdržavane osobe.

Imputirani socijalni doprinosi poslodavaca jesu troškovi koje ostvare poslodavci dodjeljivanjem ili obećavanjem socijalnih naknada plativih u budućnosti svojim zaposlenicima, bivšim zaposlenicima i njihovim uzdržavanim osobama, bez uključivanja autonomnog osiguravatelja i bez održavanja odvojenih rezervi za tu svrhu u svojim bilancama.

Socijalni doprinosi koje plaćaju zaštićene osobe jesu plaćanja pojedinaca i kućanstava programima socijalne zaštite kako bi dobili ili zadržali pravo na primanje socijalnih naknada.

Doprinosi opće države jesu troškovi države zbog vođenja programa koji se ne temelje na doprinosima i koji su pod kontrolom države te troškovi za financijske potpore koje opća država pruža drugim rezidentnim programima socijalne zaštite.

Transferi iz drugih programa jesu nepovratne isplate iz drugih programa socijalne zaštite, a sastoje se ponajprije od socijalnih doprinosa preusmjerenih iz drugih programa.

Ostali primici jesu razni tekući primici programa socijalne zaštite.

Standard kupovne moći (SKM) jest umjetna zajednička valuta koja uklanja utjecaj razlika u razini cijena između zemalja. Teoretski je moguće jednim SKM-om kupiti istu količinu dobara i usluga u svakoj zemlji.

Modul o korisnicima mirovina

Korisnici mirovina definiraju se kao primatelji jedne ili više periodičnih novčanih naknada programa socijalne zaštite koje pripadaju u sedam mirovinskih kategorija (invalidska mirovina; prijevremena mirovina zbog smanjene radne sposobnosti; starosna mirovina; prijevremena starosna mirovina; djelomična mirovina; obiteljska mirovina; prijevremena mirovina zbog prilika na tržištu rada), ali se osoba koja prima više od jedne mirovine računa samo jedanput – izbjegava se dvostruko brojenje.

Isplate države poslodavcima (uključujući i potpore povezane s pandemijom bolesti COVID-19) potpadaju u obuhvat istraživanja ESSPROS ako:

- poslodavac zadrži radnike za koje prima potporu i isplaćuje im plaću
- radnik za kojeg je tražena potpora ne odrađuje dio radnog vremena proporcionalnog iznosu potpore.

Kratice

BDP	bruto domaći proizvod
COVID-19	bolest prouzročena koronavirusom
Eurostat	Statistički ured Europske unije
EU-27	Europska unija (27 zemalja članica)
ESSPROS	Europski sustav integrirane statistike socijalne zaštite
mlrd.	milijarda
mil.	milijun
SKM	standard kupovne moći
tis.	tisuća

Znakovi

-	nema pojave
0,0	podatak je manji od 0,05 upotrijebljene mjerne jedinice

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Mario Vlajčević, načelnik Sektora demografskih i društvenih statistika

Lidija Brković, ovlaštena za obavljanje poslova glavnog ravnatelja

Priredili:

Sandro Jakopčević, Nataša Vucelić i Dubravka Rogić-Hadžalić

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 21 00 455

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr